

شناخت و تحلیل میدان ولیعصر

استاد: استاد احمد رضا کشتکار

اعضای گروه:
فاطمه پورانی، شیدا عبدی
محمد حسین ولوجردی، نگار ستاری
الهه زوارثیان

شناخت و تحلیل فضای شهری
دانشکده هنر و معماری

فهرست

۱. شناخت

۲. معرفی

۳. تحلیل

۴. تاریخچه

۵. کالبدی

۶. محیط های پاسخده

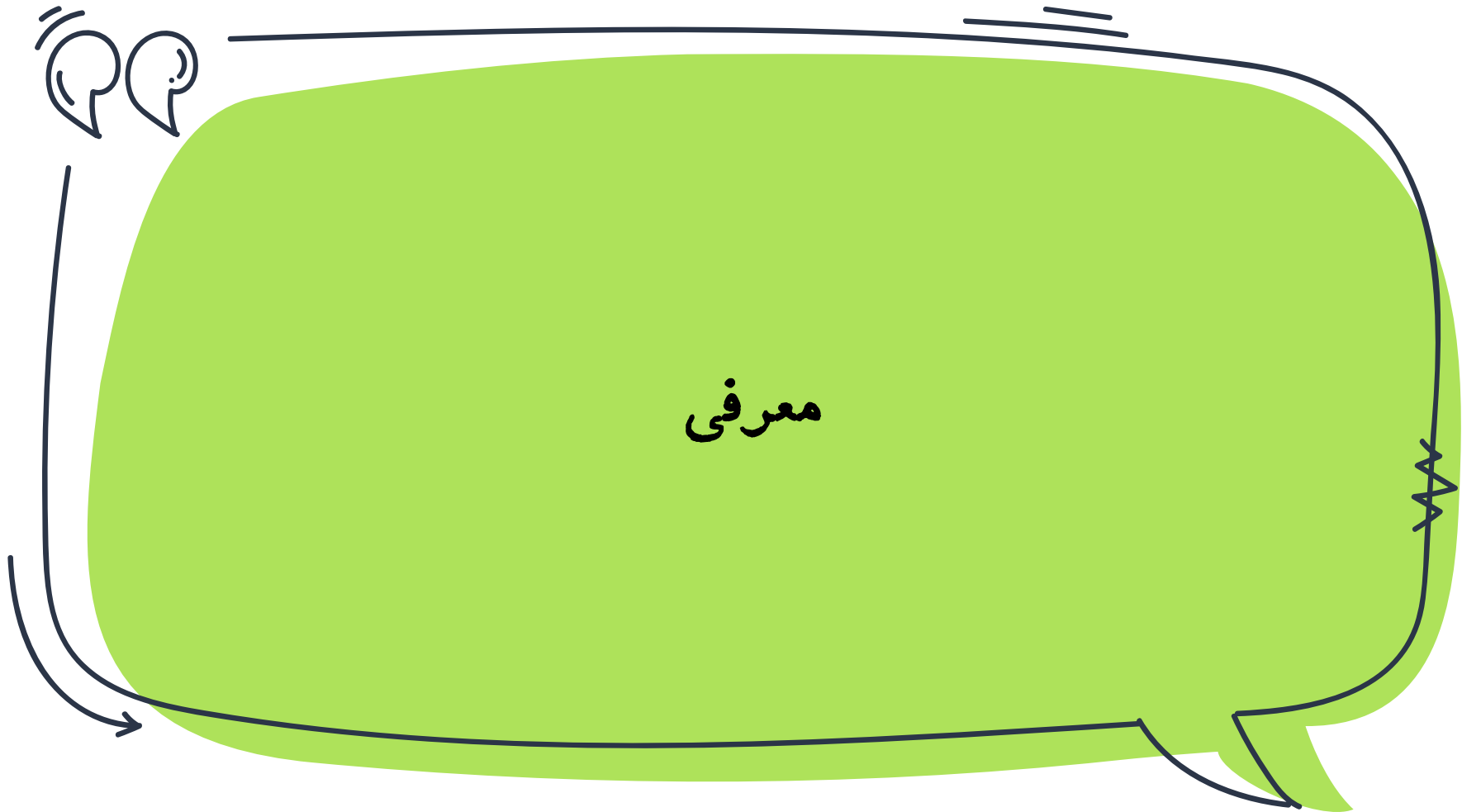
مقدمه

يك فضای شهری را می توان بر مبنای رویکردهای مختلف محیطی، جغرافیایی، معماری و ... مطالعه و بررسی کرد.

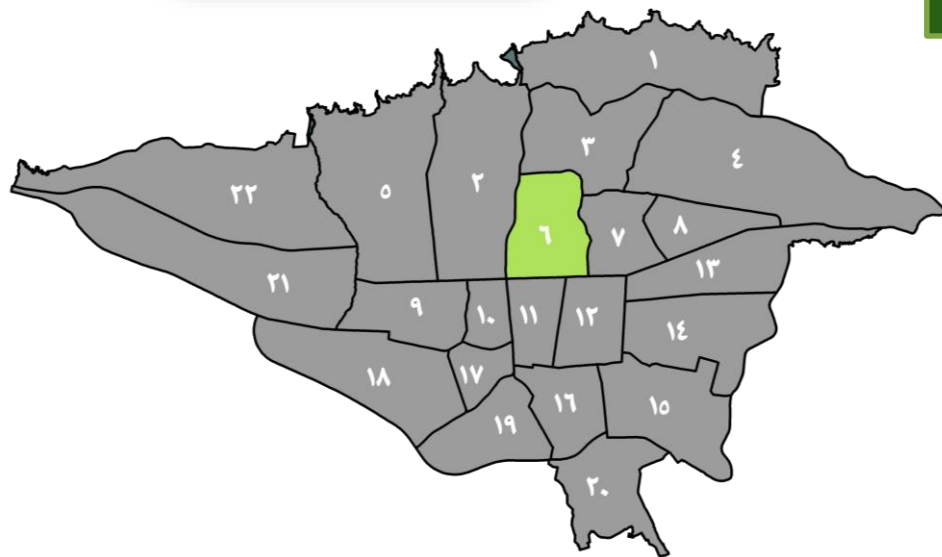
فضای شهری به مفهوم صحنه ای است که فعالیت های عمومی زندگی شهری در آنها به وقوع می پیوندد. خیابان ها، میداين و پارک های يك شهر فعالیت های انسانی را شکل می دهند. این فضاهای پویا در مقابل فضاهای ثابت و بی تحرك محل کار و سکونت اجزای اصلی و حیاتی يك شهر را تشکیل داده اند. میدان شهری به عنوان یکی از مهم ترین و گسترده ترین فضاها قابل تحلیل و بررسی هستند که ما به تحلیل و بررسی **میدان و لیعصر** می پردازیم.

شناخت

شهر تهران

طول و عرض جغرافیایی:
بین ۳۴ تا ۳۶٫۵ درجه عرض شمالی - ۵۰ تا ۵۳ درجه طول شرقی

ارتفاع شهر تهران از سطح آب‌های آزاد:
بین ۱۸۰۰ متر در شمال تا ۱۲۰۰ متر در مرکز
و ۱۰۵۰ متر در جنوب

وسعت استان:
۱۲۹۸۱ کیلومتر مربع

شهر تهران - مرزهای استان از ۴ جهت

از شمال: استان مازندران

از غرب: استان البرز - مرکزی

از شرق: استان سمنان

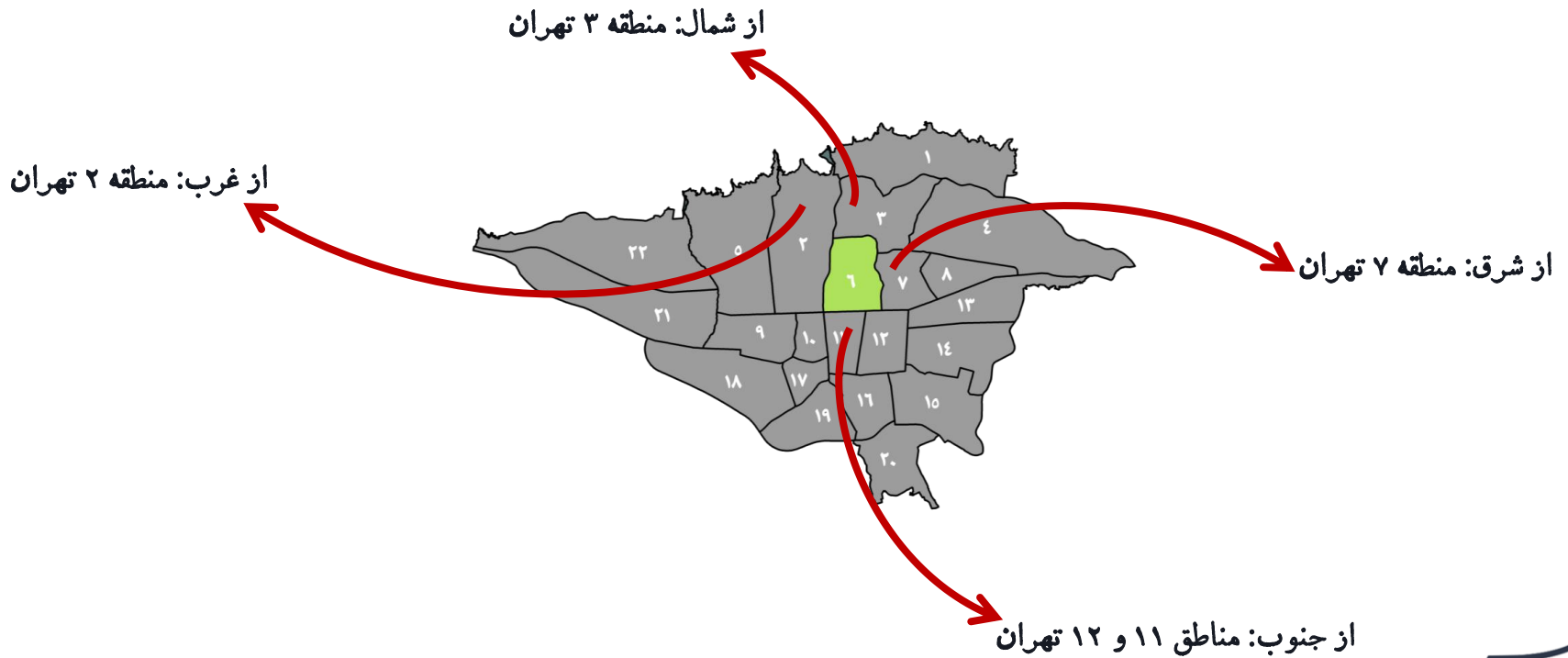
از جنوب: استان قم

شهر تهران - اقلیم

سه عامل موثر در اقلیم تهران
دشت کویر، کویر قم، دشت قزوین: گرما و خشکی هوا، همراه با گردوغبار
رشته کوه البرز: تعدیل آب و هوا
بادهای مرطوب و باران زای غربی: تعدیل گرمای سوزان بخش کویری

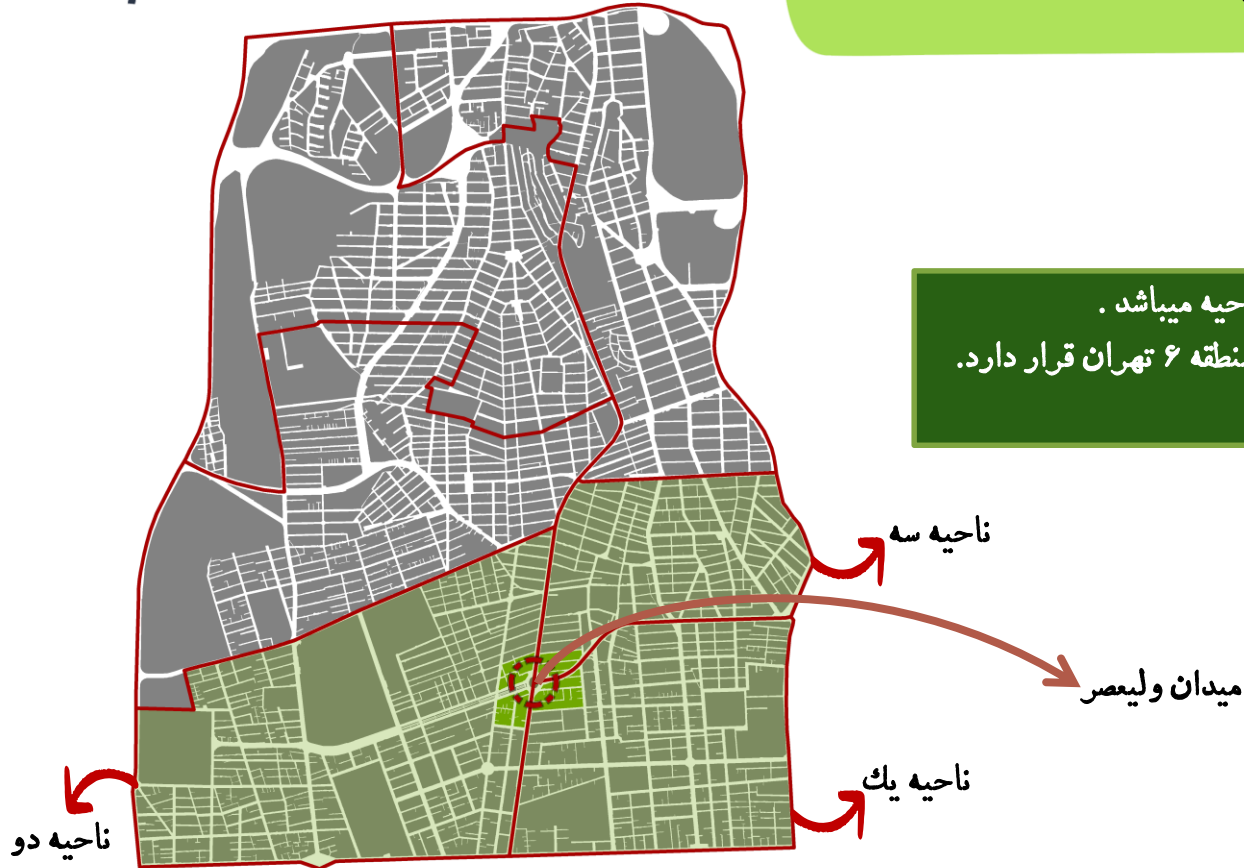
بخش های گوناگون اقلیم تهران
ارتفاعات شمالی: آب و هوای مرطوب و نیمه مرطوب و سردسیر
کوهپایه: نیمه مرطوب و سردسیر
نیمه خشک و خشک: تابستان های گرم و زمستان های کوتاه

مشخصات جغرافیایی منطقه ۶ تهران

نواحی اطراف میدان

منطقه ۶ شهر تهران شامل ۶ ناحیه میباشد.
میدان ولیعصر در تقاطع نواحی ۱، ۲ و ۳ منطقه ۶ تهران قرار دارد.

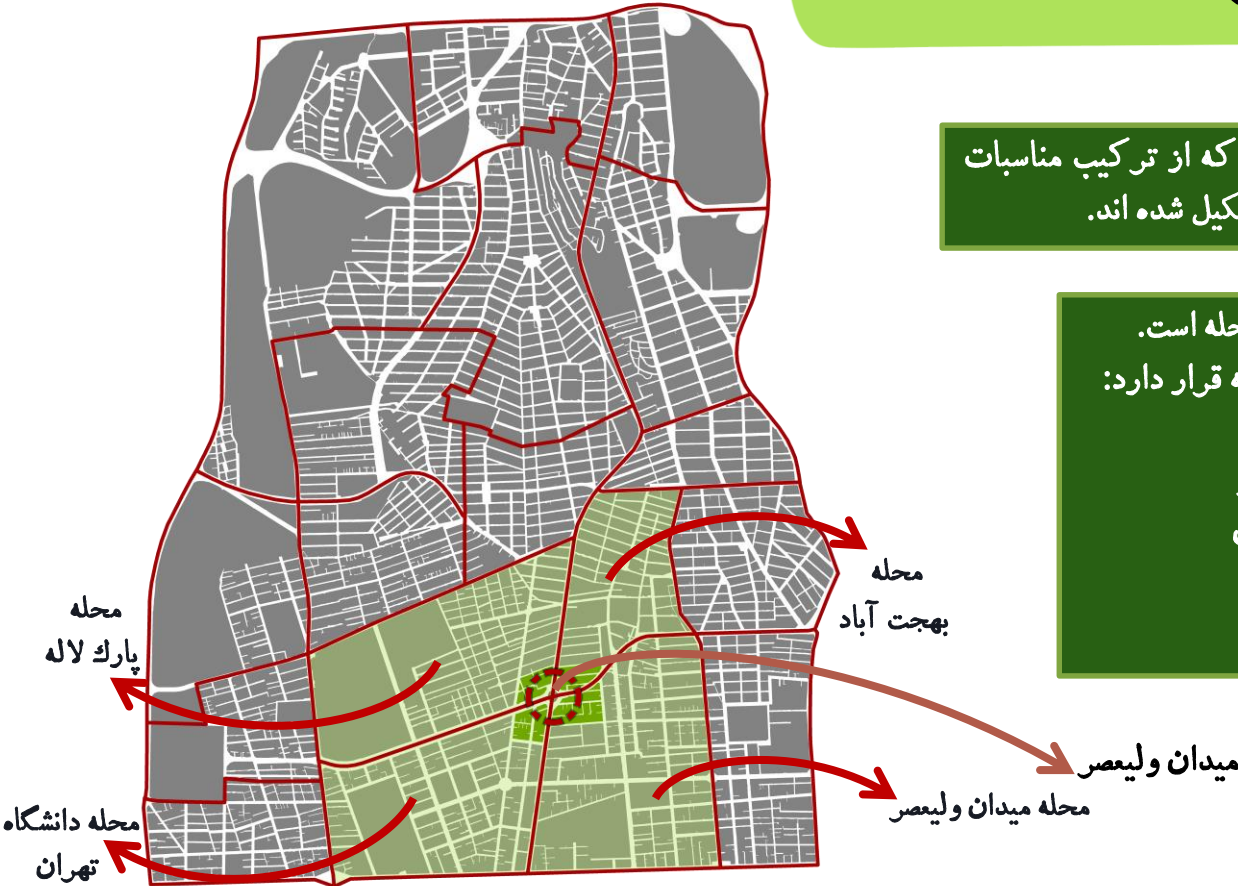

محلات اطراف میدان

محله ها کوچکترین واحد شهری هستند که از ترکیب مناسبات متنوع همسایگی و پیوند های اجتماعی تشکیل شده اند.

منطقه ۶ تهران دارای ۱۸ محله است.
میدان ولیعصر در تقاطع ۴ محله قرار دارد:

محله میدان ولیعصر
محله دانشگاه تهران
محله پارک لاله
محله بهجت آباد

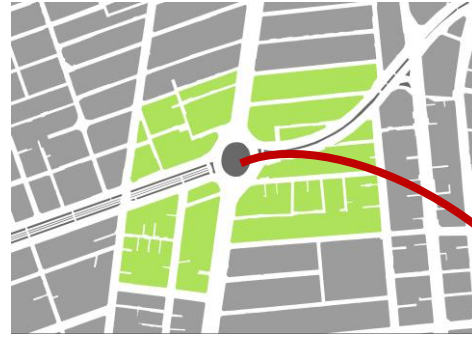
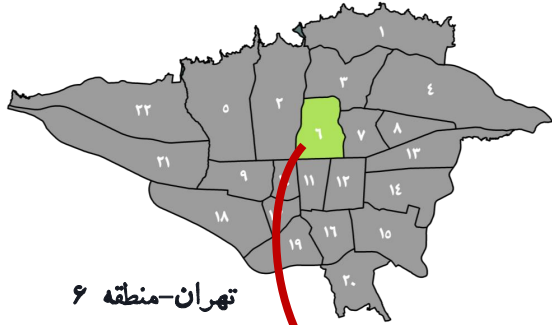
میدان ولیعصر

میدان ولی عصر یکی از میدان‌های اصلی شهر تهران است. این میدان در نقطه برخورد خیابان ولیعصر، بلوار کریمخان زند و بلوار کشاورز قرار گرفته است.

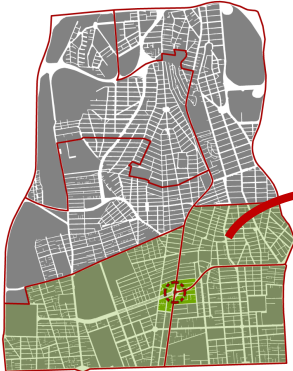
وجه تسمه میدان ولیعصر به علت آنکه به دستور رژیم پهلوی ساخته شده است: میدان ولیعهد پس از پیروزی انقلاب اسلامی: میدان ولیعصر (لقب امام دوازدهم شیعیان)

معرفی در يك نگاه

میدان ولیعصر

نواحی اطراف میدان

محلات اطراف میدان

تاریخچه

تاریخچه

تاریخچه دقیقی از ساخت میدان ولیعصر در دسترس نیست. اما برای شناخت کلی تاریخچه میدان میتوان تاریخچه ی خیابان های متقاطع در این میدان را بررسی نمود.

تاریخچه خیابان ولیعصر

دوره قاجار: این خیابان در دوره قاجار یکی از دل‌انگیزترین تفرجگاه‌های مردم دارالخلافه به حساب می‌آمد و نخستین کالسکه‌ها برای اشراف ساکن این خیابان از جمله انیس‌الدوله، همسر ناصرالدین شاه، ساخته شد.

دوره پهلوی: خیابان ولی‌عصر به‌همت رضا شاه ساخته شد. نام اولیه آن «جاده مخصوص پهلوی» و پس از آن، «خیابان پهلوی» نامیده می‌شد. در سال ۱۳۱۸ سرتاسر خیابان از دو سوی آن با ۶۰ هزار درخت چنار پوشیده شده بود.

امروزه: این خیابان پس از انقلاب خیابان ولیعصر نام گرفت. خیابان ولیعصر بلندترین خیابان شهر تهران و بلندترین خیابان خاورمیانه با درازای ۱۷.۹ کیلومتر است که از میدان راه‌آهن در میانه جنوبی تهران آغاز شده و به میدان تجریش در منطقه شمیرانات در شمال تهران می‌رسد. اکنون تنها بیش از ۸ هزار چنار در سرتاسر خیابان باقی‌مانده است.

تاریخچه بلوار کشاورز

دوره قاجار: فردی به نام عباس آقا که نزد محمدشاه قاجار صد اعظم بود، تصمیم گرفت تا آب رودخانه کرج را به تهران برساند. اما عمر شاه و صدارت او به اتمام این کار نرسید و امیر کبیر کار ناتمام را به پایان رساند. نهر کرج در واقع رودخانه‌ای شده بود که از رودخانه کرج منشعب می‌گردید و به سمت اراضی بهجت آباد حرکت نموده و از این اراضی به سمت دارالخلافه تهران امتداد می‌یافت. آب این نهر برای مقاصد کشاورزی و جهت آب شرب منازل در تهران قدیم استفاده می‌شده‌است. تا قبل از لوله کشی تهران این نهر نقش عمده‌ای در تامین آب تهران داشت. به همین دلیل این خیابان در زمان قاجار به نام آب کرج شهرت داشت.

دوره پهلوی: این بلوار در زمان پهلوی به نام بلوار الیزابت دوم نامیده شد. و در آن زمان یکی از تفرجگاه‌های شهر تهران بوده است به طوری که در اواخر روز و روزهای تعطیل، تعداد زیادی از شهروندان از این بلوار به عنوان محل گذران اوقات فراغت و تفریح استفاده می‌نمودند. در دهه چهل در حاشیه این بلوار ساختمان‌های مهمی همچون بیمارستان‌های سامان، پارس و ساختمان کشاورزی ساخته شد.

امروزه: در حال حاضر این خیابان با نام بلوار کشاورز شناخته می‌شود و همچنان نهر آب کرج از میانه بلوار روان است.

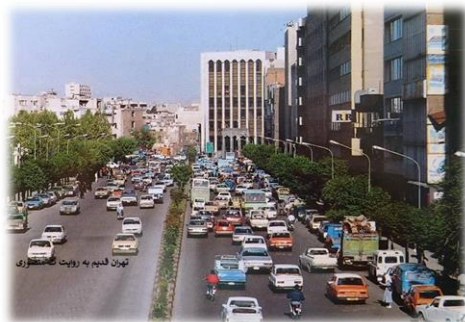
تاریخچه خیابان کریم خان

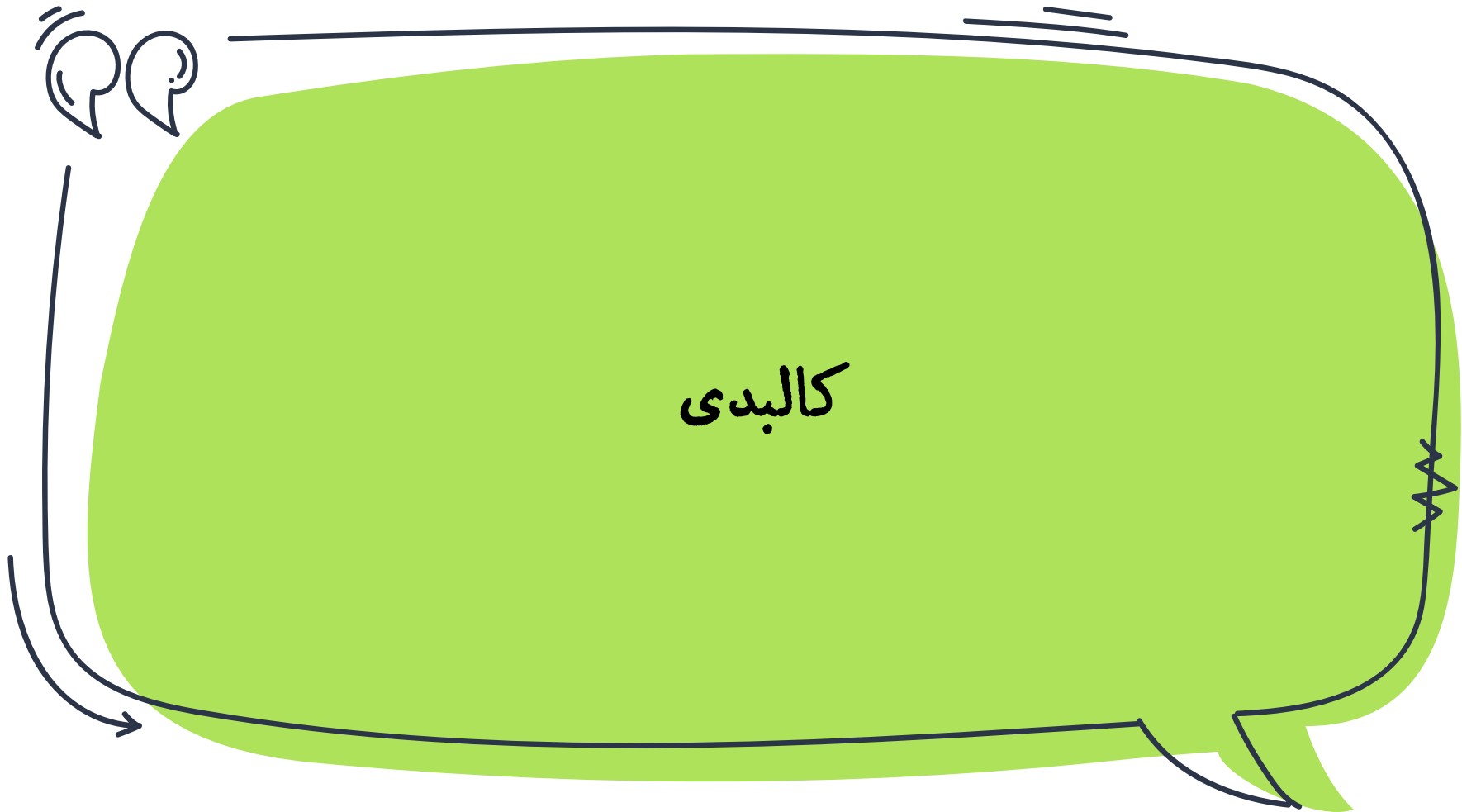
در زمان قاجار: نام این خیابان بهجت آباد برگرفته از نام بهجت همسر جلال الدوله بود.

در زمان پهلوی: این خیابان توسعه یافته و به کریم خان تغییر نام پیدا کرد.

در حال حاضر: خیابان کریم خان زند یکی از خیابان‌های مهم و مرکزی تهران است. این خیابان که در جهت شرقی-غربی در میان میدان هفت تیر و میدان ولیعصر جای گرفته است. از مراکز مهم این خیابان می‌توان به کتاب‌فروشی‌های سرشناسی که در این خیابان واقع شده‌اند و طلافروشی‌های تقاطع خیابان ویلا اشاره کرد.

روزهایی که بلوار الیزابت و بلوار کریم خان توسعه می‌یافتند، در بخشی از میدان میانی خیابان ولیعهد، سینمایی ساخته شد که نام آن پولیدور بود. این سینما در سال ۱۳۴۵ افتتاح شده بود و بعد از انقلاب سینما قدس نام گرفت.

کالبدی

شکل بلوک

اکثر مساحت بلوک های اطراف میدان، چند ضلعی ساده می باشد و کمترین شکل موجود، کوچک و ساده است.

کوچک و ساده	
مستطیل ساده	
مستطیل پیچیده	
چندضلعی ساده	

توده و فضا

اکثر مساحت فضای پارسل های اطراف میدان را توده تشکیل می دهد. به عبارتی توده بر فضا غلبه دارد.

توده

فضا

جهت گیری قطعات (رون)

در بحث جهت گیری قطعات، بیشترین مساحت به رون اصفهانی اختصاص دارد و پس از آن به ترتیب رون کرمانی و راسته که به طور حدودی مساحت برابری دارند.

رون راسته	
رون کرمانی	
رون اصفهانی	

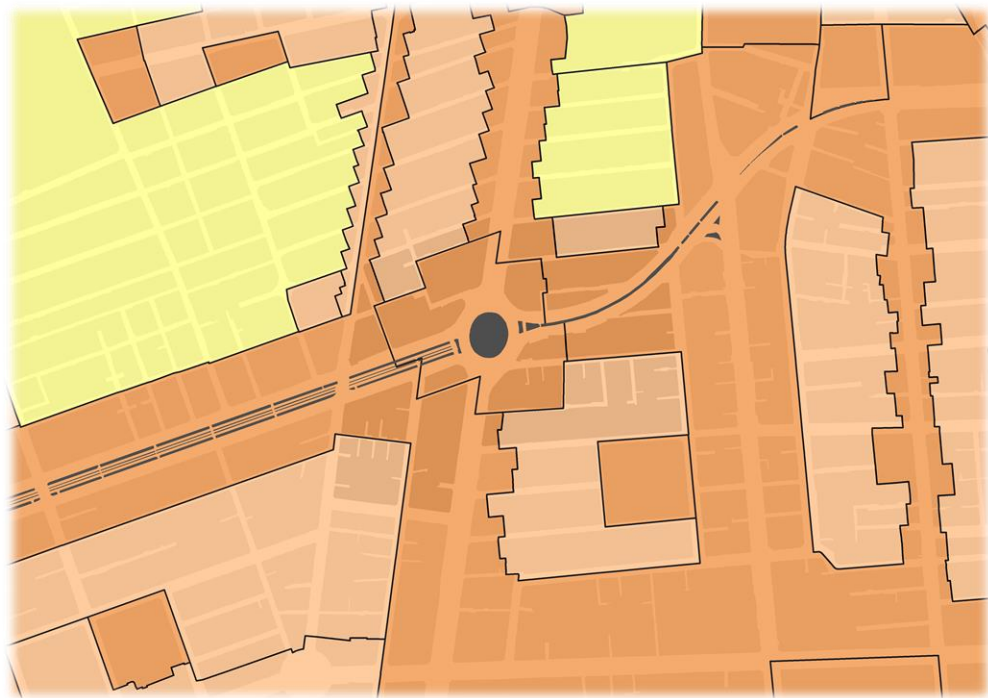

دانه بندی

اکثر پارسل های اطراف میدان، متوسط دانه است. پس از آن مساحت بیشتری به درشت دانه اختصاص دارد و در نهایت ریزدانه.

ریز دانه	■
(مساحت کمتر از ۲۰۰ مترمربع)	
متوسط دانه	■
(مساحت بین ۲۰۰ تا ۷۵۰ مترمربع)	
درشت دانه	■
(مساحت بیشتر از ۷۵۰ مترمربع)	

پهنه بندی

اکثر پهنه های اطراف میدان، پهنه ی فعالیت می باشد. به دلیل اینکه اطراف میدان مملو از کاربری تجاری، خدماتی و فرهنگی است.

پهنه سکونت (R)

پهنه فعالیت (S)

پهنه مختلط (M)

کاربری

اکثر کاربری های مجاور با میدان شامل کاربری مختلط خدماتی، تجاری فرهنگی و اداری می باشد.

مختلط خدماتی	انبار	مسکونی
مختلط مسکونی - خدمات	صنایع و کارگاهها	تجاری
زمین خالی	درمانی و بهداشتی	آموزشی
در دست احداث	چهارنگردی	آموزش عالی
	فضای سبز	اداری
	فرهنگی و هنری	حمل و نقل
	ورزشی	تأسیسات شهری

تراکم ساختمانی

تمام کاربری های مجاور با میدان، دارای تراکم ۱۸۱ تا ۲۴۰ درصد هستند.

۱۵۱-۱۸۰ درصد

۱۸۱-۲۴۰ درصد

۲۴۱-۳۰۰ درصد

۳۰۱-۷۴۴ درصد

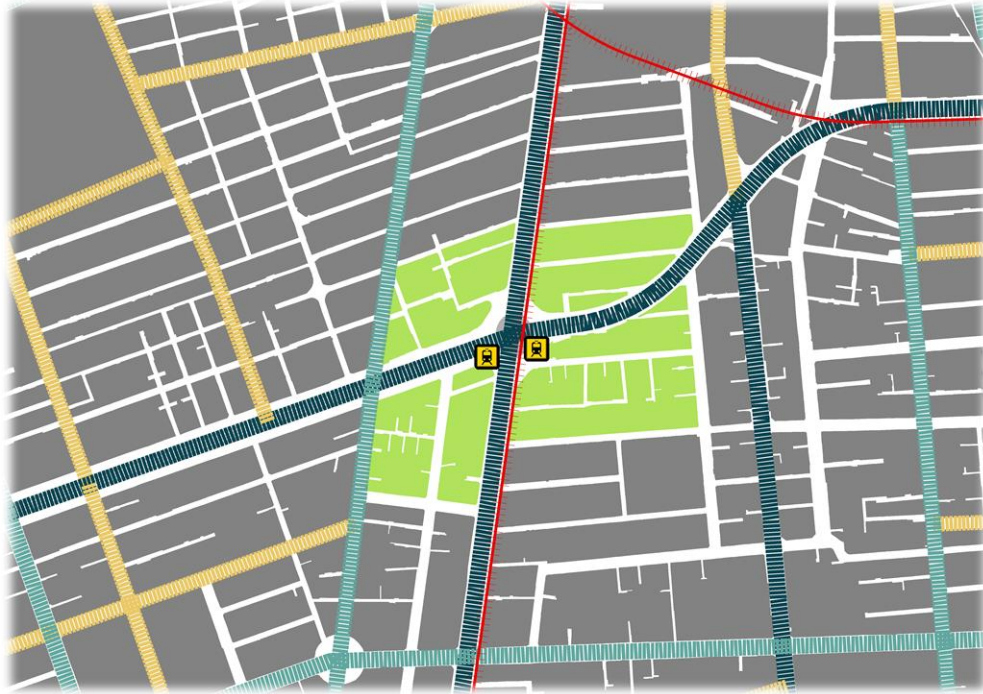
سلسله مراتب راه ها

سه خیابان شریانی درجه یک شامل خیابان ولیعصر، کریم خان و بلوار کشاورز به میدان ولیعصر متصل هستند و یکدیگر را در این میدان قطع می کنند.

شریانی درجه یک

شریانی درجه دو

جمع و پخش کننده

مقطع خیابان ولیعصر

مقطع خیابان ولیعصر

- عرض پوسته خیابان ۳۲ متر.

- خیابان ۳ خط عبوری خودرو به صورت يك طرفه به سمت شمال و يك خط عبوری مخصوص BRT به سمت جنوب

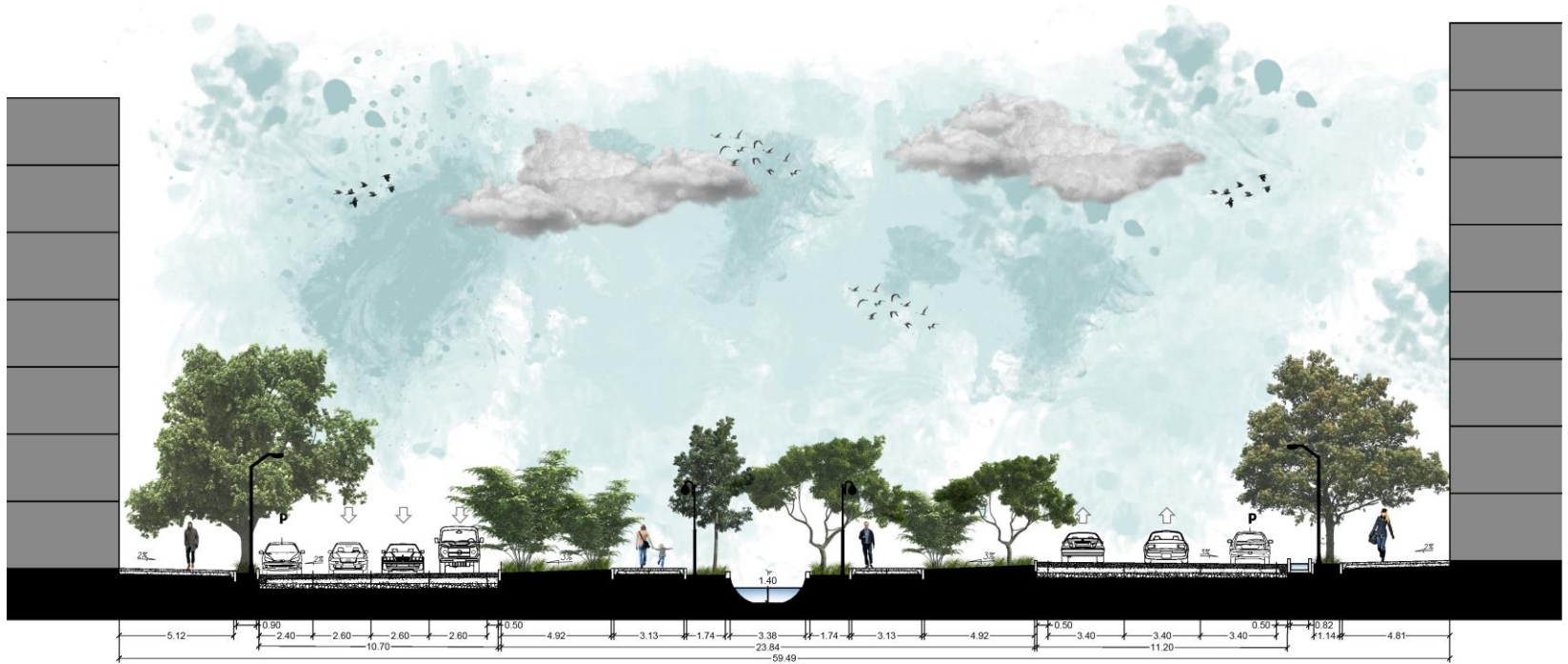
- در دو سوی این خیابان مسیر عبور عابر پیاده به عرضهای ۵.۶ و ۷.۰۸ متر دارد. به همین دلیل این خیابان يك خیابان پیاده محور است

- در دو جهت این خیابان جوی آبی با عرض حدود ۲.۵ قرار دارد.

- عرض معبر و پیاده رو نسبت به یکدیگر مناسب می باشند و هر دو کیفیت مطلوبی دارند که باعث به وجود آمدن معبری ایمن گردیده است.

- تناسب دو به يك بین عرض معبر و بدنه سبب گردیده که میزان دید افقی انسان نسبت به خط آسمان مطلوب باشد.

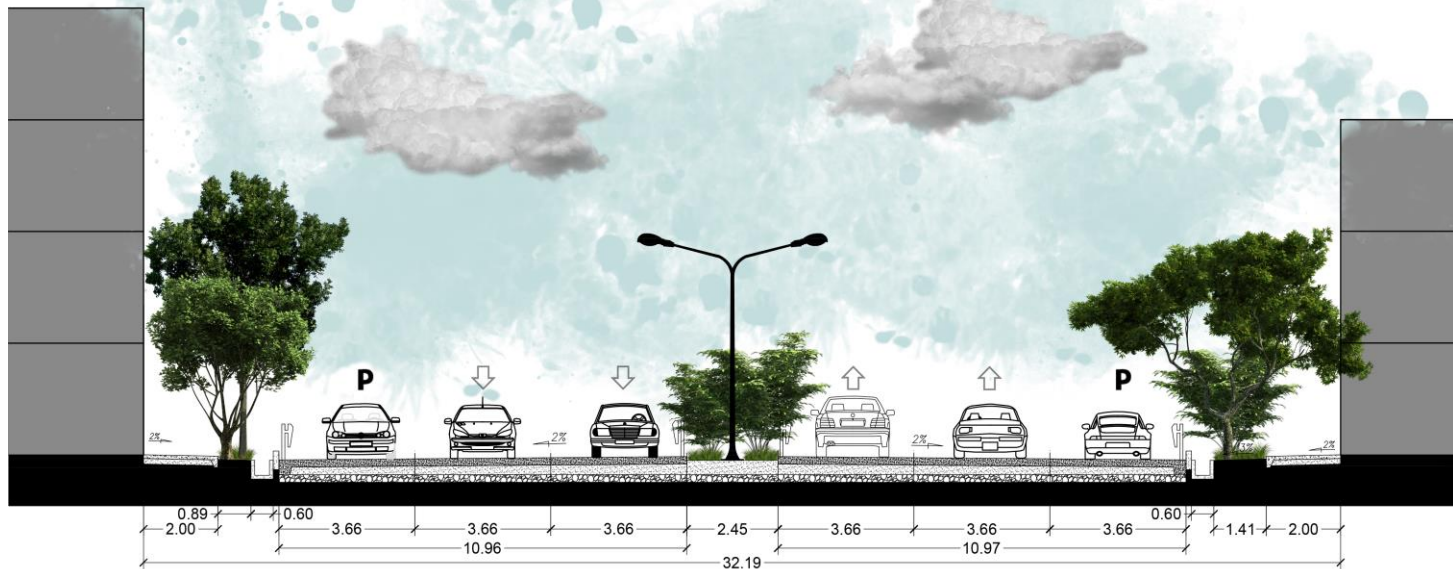
مقطع بلوار کشاورز

مقطع بلوار کشاورز

- عرض پوسته خیابان ۶۵ متر
- این بلوار شامل ۳ خط عبوری در سمت غربی و ۲ خط عبوری در سمت شرقی می باشد .
- هم چنین در هر دو سوی مسیر يك خط برای پارک خودرو موجود می باشد.
- در دو طرف بلوار، جوی آب قرار دارد و پیاده راه ها در شرق و غرب مسیر به ترتیب ۴,۰۸۱ و ۵,۱۲ متر طول دارند
- در میانه بلوار نهر آبی روان است که در دو سوی آن مسیری برای عبور عابر پیاده و هم چنین عبور دوچرخه سواران تعبیه شده است.
- ساختمان های مجاور اکثرا به صورت شش یا هفت ساخته شده اند که تناسب دو به يك بین عرض معبر و بدنه سبب گردیده که میزان دید افقی انسان نسبت به خط آسمان مطلوب باشد.

مقطع خیابان کریمخان

مقطع خیابان کریمخان

-عرض پوسته خیابان ۳۳ متر
-این خیابان شامل ۲ خط عبوری در سمت غربی و ۲ خط عبوری در سمت شرقی می باشد .
هم چنین در هر دو سوی مسیر يك خط برای پارک خودرو موجود می باشد.
-در سمت شرقی بلوار، جوی آب قرار دارد و پیاده راه ها در شرق و غرب مسیر حدود ۲ متر طول دارند.
-در وسط خیابان جداکننده ای به عرض حدود ۲,۵ متر قرار دارد که با پوشش گیاهی پوشیده است.
-ساختمان های مجاور اکثرا به صورت شش یا هفت ساخته شده اند به دلیل وجود ساختمان های سه و چهار طبقه
و زیاد بودن عرض معبر، نسبت عرض معبر به بدنه ۲ می باشد که باعث ایجاد میزان دید افقی مطلوب انسان نسبت
به آسمان می گردد.

دید و منظر

ضلع غربی
ولیعصر

بیلورد تبلیغاتی

خیابان ولیعصر

ضلع شرقی
ولیعصر

سینما قدس

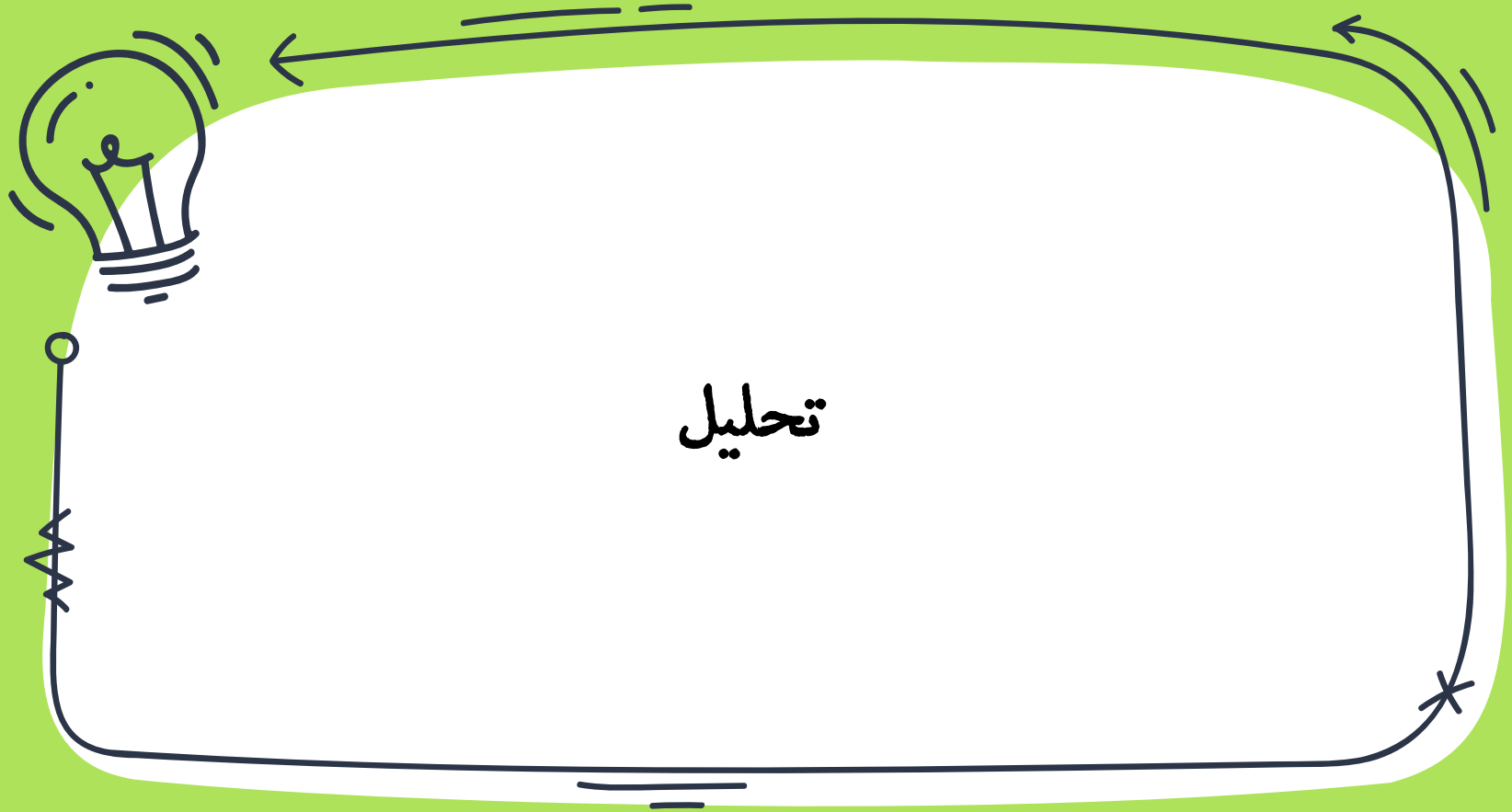
مجتمع تجاری ایرانیان

کوچه شقایق

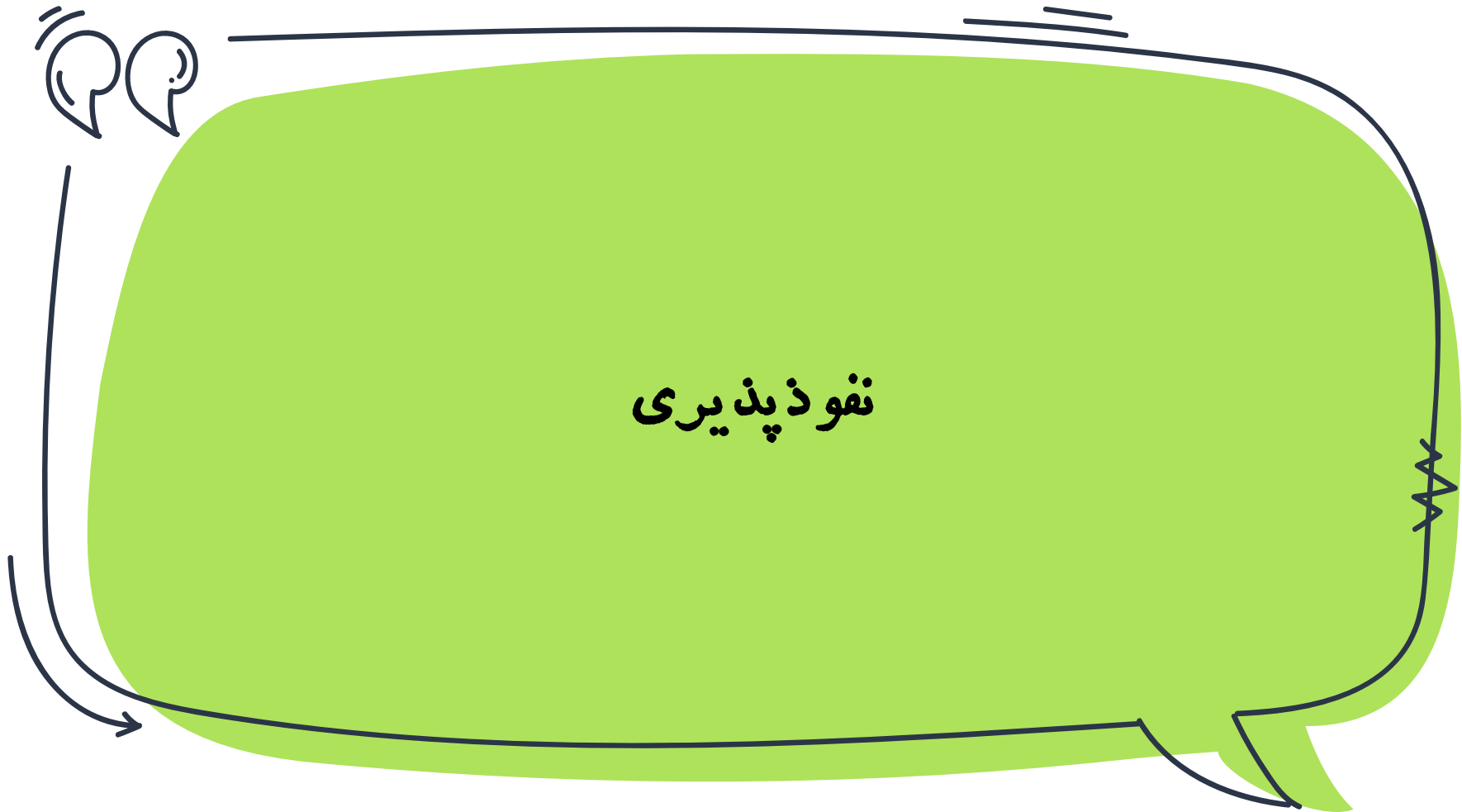

مترو ولیعصر و
ساختمان های اطراف

تحليل

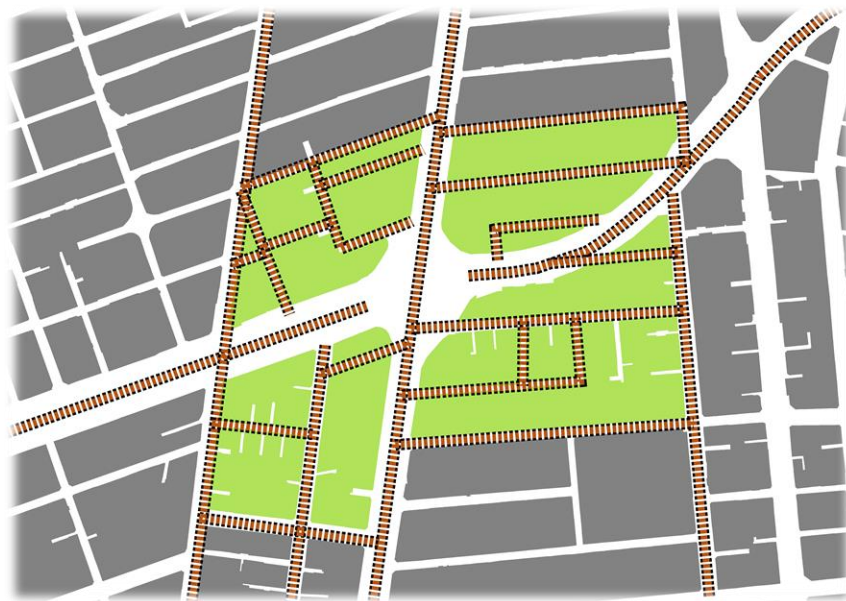
نفوذ پذیری

اندازه بلوك

-نفوذپذیری با اندازه بلوك ها رابطه مستقیم دارد و هرچه اندازه بلوك ها کوچکتر باشد، میزان دسترسی و نفوذپذیری بیشتر خواهد بود.
-متوسط طول بلوك ها ۸۰ متر می باشد که طول بیشتر از آن به عنوان بلوك بزرگ و طول کمتر به عنوان بلوك کوچک شمرده می شود.
-جبهه شمال غربی با توجه به اینکه بلوك کوچک بیشتری دارد از نفوذپذیری بیشتری برخوردار می باشد و جبهه جنوب غربی به نسبت تعداد بلوك ها کمترین میزان نفوذپذیری را برخوردار می باشد.
-به طور کلی نیمی از بلوك های اطراف میدان کوچک می باشند اما با توجه به این که مساحت کمی را برخوردار هستند، نفوذپذیری میدان از نظر اندازه بلوك نسبتاً پایین می باشد.

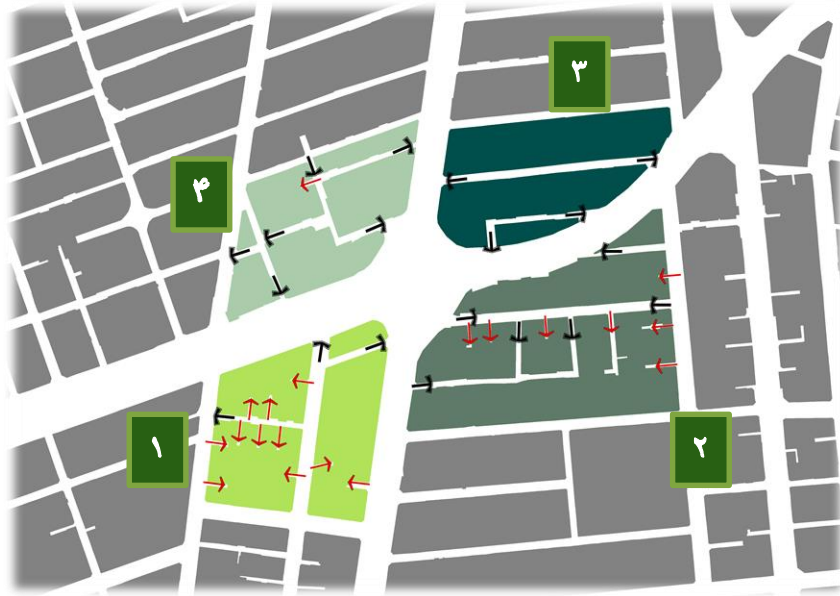
تعداد راه ها

-نفوذپذیری يك فضای شهری به تعداد راه های بالقوه ای که برای عبور در محدوده وجود دارد بستگی دارد. راه ها باید شفاف و دیدنی باشند تا تمام افرادی که به آن فضای شهری مراجعه می کنند بتوانند از آن سود ببرند.

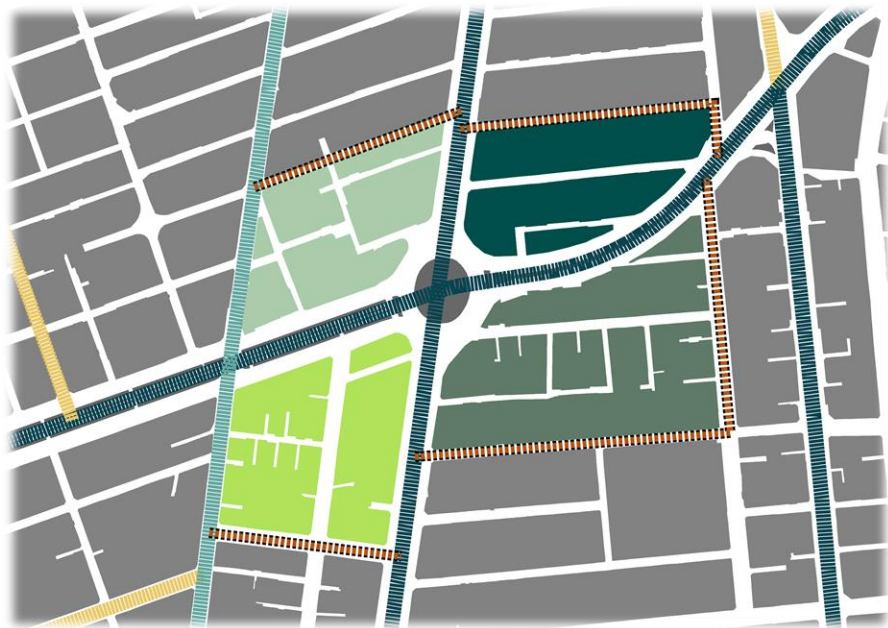
-با وجود ۲۴ راه بدون درنظر گرفتن نظام سلسله مراتبی آن محدوده میدان ولیعصر از امکان دسترسی فیزیکی بالایی برخوردار و در نتیجه نفوذپذیری بالایی دارد.

تعداد ورودی ها

- بلوك های اطراف میدان را به ۴ پهنه و در جبهه های مختلف تقسیم کرده و به بررسی تعداد ورودی و تعداد بن بست ها پرداخته شده است.
- در هر پهنه افزایش تعداد ورودی ها سبب افزایش نفوذپذیری اما افزایش تعداد بن بست ها سبب کاهش نفوذپذیری می گردد.
- پهنه يك با وجود ۳ ورودی و ۱۱ بن بست کمترین میزان نفوذپذیری را دارا می باشد.
- پهنه دو با ۶ ورودی و ۷ بن بست، از تعداد راه بیشتر و همچنین تعداد بن بست کمتری نسبت به پهنه يك برخوردار می باشد که نفوذپذیری بالاتری دارد.
- پهنه سه با وجود ۵ ورودی و بدون بن بست نفوذپذیری مطلوبی دارد.
- پهنه ۴ که در جبهه شمال غربی میدان ولیعصر قرار دارد به دلیل کوچک مقیاس بودن بلوك ها از تعداد ورودی بیشتری برخوردار می باشد که بیشترین نفوذپذیری را دارا می باشد.

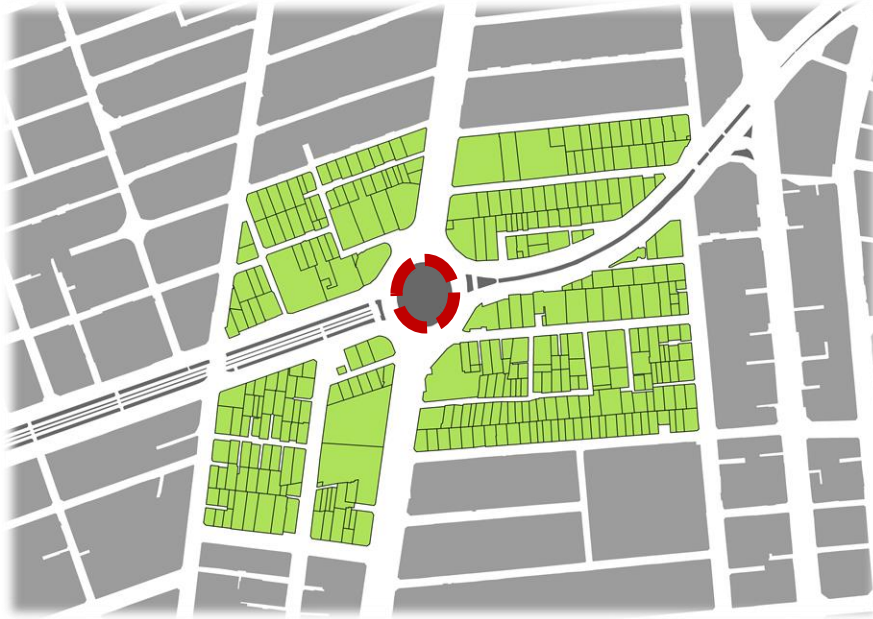
تأثیر نظام سلسله مراتبی

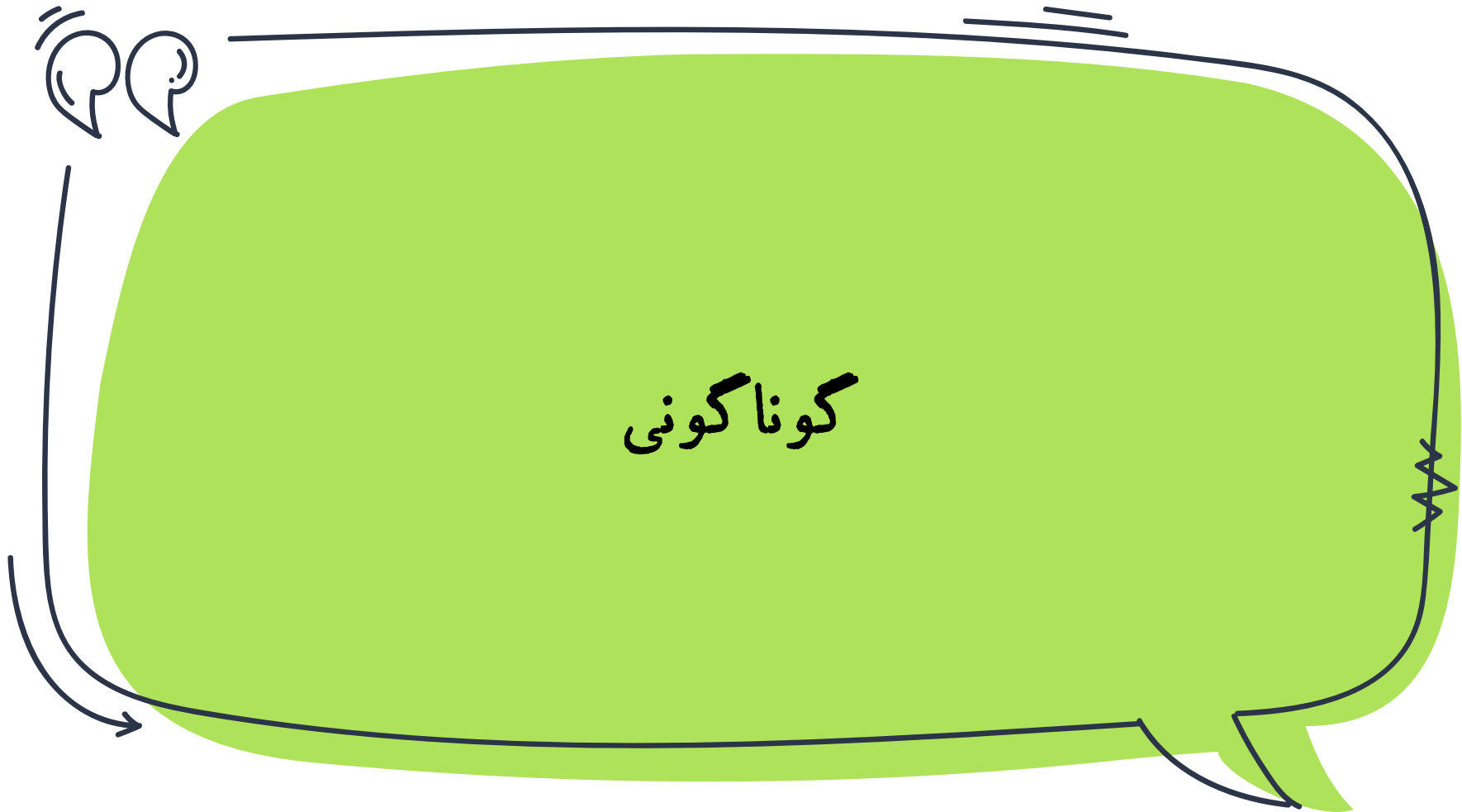
-به طور کلی راه ها دارای سه کارکرد جابه جایی، دسترسی و اجتماعی می باشند که با افزایش مرتبه آن ها نقش دسترسی و اجتماعی کاهش یافته و صرفاً نقش جابه جایی اهمیت دارد. به همین دلیل هرچه میزان مرتبه راه افزایش یابد، نفوذپذیری بلوک های اطراف کاهش می یابد.

-وجود معابر شریانی درجه یک (خیابان ولیعصر و بلوار کشاورز و خیابان کریمخان) و معبر شریانی درجه دو (خیابان فلسطین) و محدود بودن تعداد خیابان های جمع و پخش کننده در محدوده اطراف میدان و ارتباط مستقیم معابر شریانی با خیابان های محلی سبب کاهش نفوذپذیری به پهنه های اطراف میدان گردیده است.

جدایی سواره و پیاده

به وسیله جدا کردن کاربران فضای عمومی به گروه های مختلف نظیر پیاده و سواره و محدود کردن هر کدام به وسیله شبکه راه های جدا از هم، از میزان نفوذپذیری به طور موثری کاسته می شود.

گونا گونی

اختلاط کاربری ها

اختلاف کاربری ها

با توجه به اینکه میدان ولیعصر در مرکز فعالیت های اداری و تجاری شهر تهران قرار دارد، کاربری های قرار گرفته در اطراف میدان نیز دارای فعالیت های مختلفی هستند. در ضلع شمال شرقی میدان فعالیت های اداری همچون بانک و ادارات مختلف در کنار خرده فروشی ها قرار گرفته اند. علاوه بر آن خوابگاه های دانشجویی و فعالیت های مربوط به اغذیه نیز در این قسمت قرار گرفته اند.

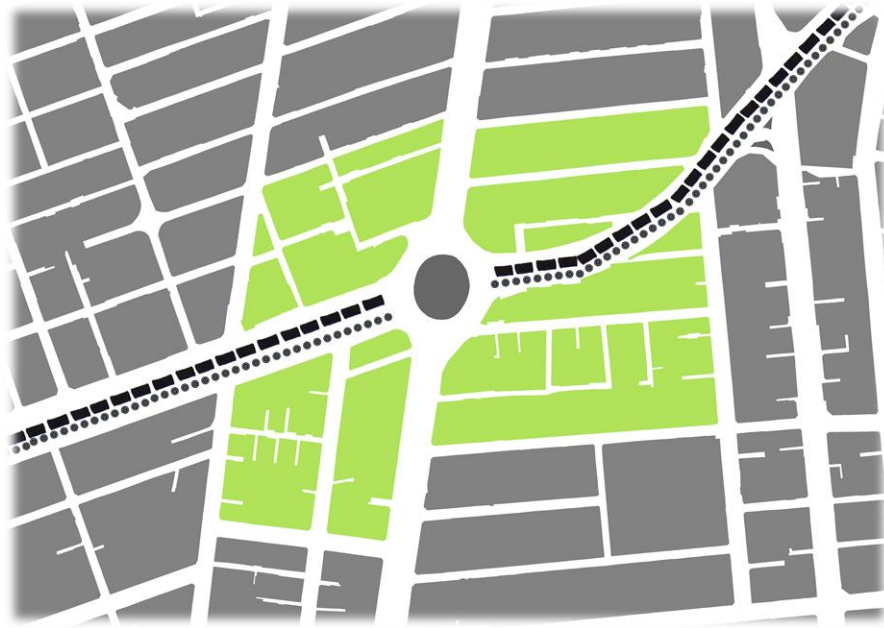
با توجه به جدول سازگاری ها قرار گیری فعالیت هایی مثل بانک و ادارات در کنار فعالیت های خرده فروشی و تجاری روزانه نسبتاً سازگارند اما در کنار خوابگاه و فعالیت های سکونتی نسبتاً ناسازگار جلوه میکنند.

در ضلع شمال غربی میدان فعالیت های تجاری روزانه همچون اغذیه فروشی و پوشاک در کنار مشاوری املاک و فعالیت های اداری قرار گرفته اند. همچون ضلع شمال شرقی قرار گیری فعالیت های اداری در کنار تجاری های روزانه نسبتاً سازگارند.

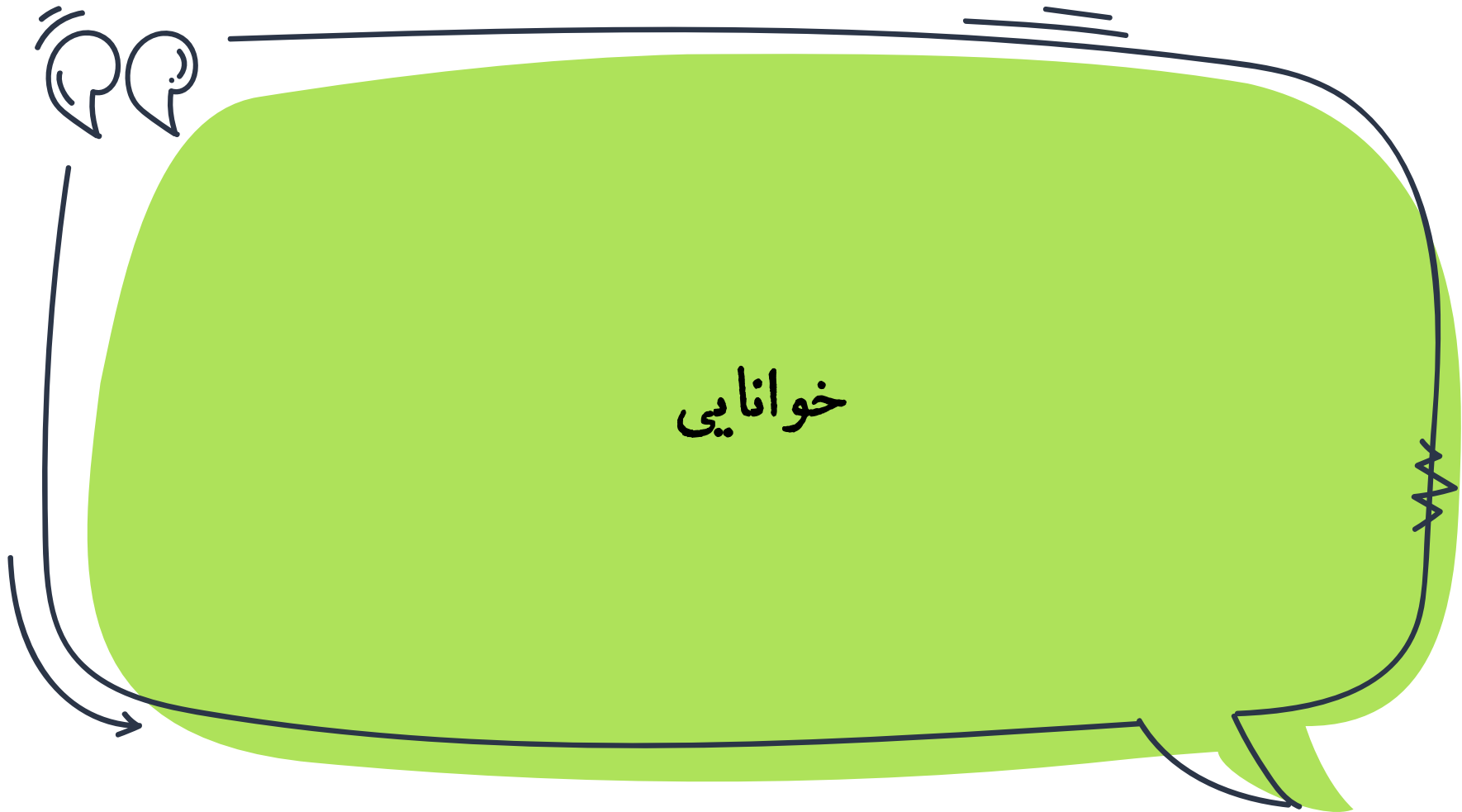
در ضلع جنوب غربی میدان فعالیت های تجاری روزانه مثل اغذیه فروشی پوشاک در کنار فعالیت های فرهنگی مثل سینما و گالری عکس قرار گرفته اند. قرار گیری کاربری فرهنگی مثل سینما در کنار تجاری های روزانه بی تفاوت و در کنار تجاری های محلی مثل لوازم موبایل نسبتاً سازگار میباشد.

در ضلع جنوب شرقی میدان فعالیت های اداری و شرکت ها در کنار فعالیت های درمانی نیز قرار گرفته اند و فعالیت های اطلاعاتی و ارتباطی را نیز در کنار خود جای داده اند. این جانمایی برای فعالیت های درمانی ایجاد مزاحمت کرده اند و نسبتاً ناسازگار میباشند.

پیاده و دوچرخه

پیاده ●
دوچرخه - - -

خوانایی

عناصر لینچ

۳. گره

۱. راه

۴. نشانه

۲. لبه

راه عاملی است که معمولاً با استفاده از آن، حرکت بالفعل یا بالقوه میسر می‌گردد. از این رو راه ممکن است خیابان باشد، پیاده رو باشد، جاده، خطوط زیر زمینی تراموا و یا خطوط راه آهن باشد. برای بسیاری از مردم این اسامی ای که یاد کردیم مهمترین عوامل در تصویر شهر هستند. مردم در حالی که در شهر حرکت می‌کنند به مشاهده ی آن می‌پردازند و در امتداد راه است که عوامل محیط‌های گوناگون قرار می‌گیرند و با یکدیگر بستگی و ارتباط می‌یابند.

راه

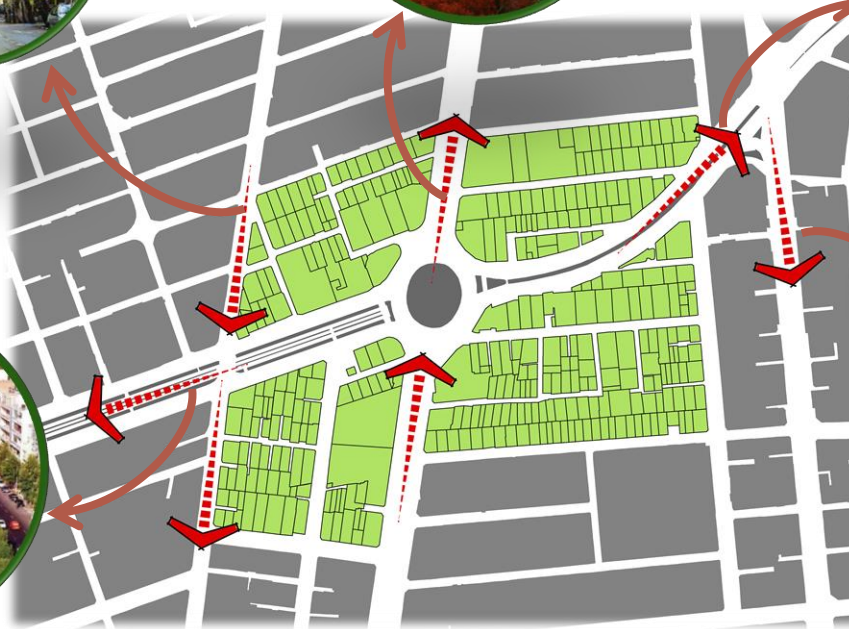
خیابان ولیعصر

خیابان کریم خان

خیابان حافظ

خیابان فلسطین

بلوار
کشاورز

لبه

لبه عاملی خطی است که به دیده ی ناظر با راه تفاوت دارد . مرز بین دو قسمت ، شکافی ، در امتداد طول و بین دو قسمت پیوسته ی شهر ، بریدگی که خطوط راه آهن در شهر بوجود می آورد ، حد مجموعه ای ساختمانی و یا دیوار را می توان به عنوان مثال هایی از لبه در سیمای شهر ذکر کرد . لبه ها عوامل جانبی هستند و نه محور های توازن و تقارن . ممکن است بصورت عوامل دیگری را مسدود کنند یا بر آن ها حدی نهند ؛ اما تا اندازه ای می توان در درون آن ها نفوذ یافت . برای مثال ، ممکن است يك ناحیه را به ناحیه ای دیگر مسدود سازند ، یا ممکن است مانند بندی باشند بین دو ناحیه ، خطی که در امتداد آن ، دو ناحیه به یکدیگر اتصال می یابند و پیوسته اند . عامل لبه ، اگرچه تاثیرش به اندازه عامل راه نیست ، اما برای بسیاری از مردم عاملی است که در سیمای شهر سامانی بوجود می آورد و به خصوص در متصل داشتن اجزا قسمت هایی نظیر حدود يك شهر با عواملی مثل آب و یا دیوار ، نقش موثر دارد .

لبه

خیابان کریم خان

بلوار
کشاورز

گره

گره ها تقاطعی حساس در شهر هستند که ناظر می تواند به درون آنها وارد شود و کانون هایی که مبدا و مقصد حرکت او را بوجود می آورند ، ممکن است صرفا محل تقاطع دو خیابان یا دو جاده باشند ، جایی باشند که خطوط حمل و نقل تغییر مسیر می دهند ، نقطه ای که چند راه به یکدیگر می رسند یا از کنار یکدیگر می گذرند ، لحظاتی هستند که در آن ها تغییر از يك ساختمان به ساختمانی دیگر صورت می پذیرد . یا ممکن است محل تمرکز باشند و اهمیت آن ها به سبب تراکم پاره ای از امور و یا خصوصیات در نقطه ای باشد . مانند گوشه ای از يك خیابان که به اصطلاح پاتوق بچه های محل است یا میدانی که از چهار طرف مسدود باشد . پاره ای از این گره های تمرکز یافته ، کانون و نقطه ی اصلی يك محله اند که از آنها تاثیر محله به تمام قسمت های آن نفوذ می یابد و خود گره در واقع نمادی برای تمام محله است . در این صورت می توان این نوع گره ها را هسته نامید . بسیاری از گره ها البته هم خصوصیات نخستین را دارند ؛ محل تقاطع دو راه یا دو جاده اند و هم محل تمرکز و تراکم پاره ای از فعالیت ها هستند . تصور وجود گره در شهر ، از يك جانب به وجود راه ها وابسته است ، چون عملا باید راهی وجود داشته باشد تا تقاطع آن با راهی دیگر گره ای به وجود آورد .

گره

گره ترافیکی

گره فعالیتی

تقاطع حافظ و
کریم خان

میدان ولیعصر

گره تقاطع خیابان
شقایق

تقاطع کشاورز
و فلسطین

گره روبه رو
سینما قدس

نشانه

نشانه‌ها نیز عواملی در تشخیص قسمت‌های مختلف شهر هستند. با این تفاوت که ناظر به درون آن‌ها راه نمی‌یابد. معمولاً اشیایی که ظاهری مشخص دارند، مثل ساختمان‌ها، علائم، فروشگاه‌ها یا حتی یک کوه می‌تواند نشانه‌ای باشد. خصوصیات نشانه باید چنان باشد که بتوان آن را از میان سایر عوامل باز شناخت. پاره‌ای از نشانه‌ها را که بر پاره‌ای عوامل کوچک‌تر افراشته‌اند می‌توان از دور به زوایای مختلف تمیز داد و در جهت یابی، آن‌ها را از تمام جوانب مورد استفاده قرار داد. ممکن است نشانه‌ها در داخل شهر باشند یا به اندازه‌ای دور که مدام جهت‌ی خاص را مشخص دارند. پاره‌ای از نشانه‌های دیگر صرفاً جنبه‌ی محلی دارند و رویت آنان صرفاً از محلی خاص و جهت‌ی معین میسر است. از جمله‌ی این نوع نشانه‌ها، می‌توان نمای فروشگاه‌ها، درختان، دستگیره‌های درها، علائم راهنمایی و رانندگی و یا جزئیاتی دیگر از این قبیل را نام برد که در شهرها موجود است و معمولاً به دیده‌ی بسیاری از ناظرین می‌آید. از این نشانه‌ها، اغلب در شناخت سیما و یا بافت شهر استفاده می‌شود و هر چقدر مسیر حرکت برای ناظر آشنا تر باشد بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرند.

نشانه

بیلورد تبلیغاتی

بانک پاسارگاد

سینما قدس

مترو ولیعصر و
ساختمان های اطراف

وزارت دادگستری

مجتمع تجاری ایرانیان

انعطاف پذیری

انعطاف پذیری

مکان هایی که بتوانند برای منظور های متنوعی به کار بیایند، در مقایسه با مکان هایی که برای کاربری مشخص و محدودی طراحی شده اند حق انتخاب های بیشتری را به کاربران عرضه می دارند. محیط هایی که درای قابلیت عرضه چنین کیفیتی باشند؛ انعطاف پذیر هستند.

انعطاف پذیری

فضای خارجی میدان: با وجود ساختمان های اداری و مهمی همچون سازمان صنعت، معدن و تجارت، دانشکده خبر و... میتوان گفت محوطه اطراف میدان ولیعصر فاقد انعطاف پذیری است. هم چنین ناتوانی در تغییر جداره های موجود دور میدان انعطاف پذیری کاهش یافت است. تنها وجود ساختمان سینما قدس در جهت جنوب غرب بلوار مقداری انعطاف پذیری در محوطه اطراف میدان ایجاد کرده است.

انعطاف پذیری

فضای داخلی میدان: با این حال فضای داخلی میدان ولیعصر به عنوان پلازای مهم شهری و وجود کتابخانه عمومی، برگزاری مراسم در برخی مناسبت ها و همچنین چندین فروشگاه خرید و قرار دادن مسیرهای متفاوت و فضای سرباز و همچنین وجود نیمکت هایی در محوطه داخلی پلازا، می توان گفت دارای انعطاف پذیری بسیاری است.

تناسبات بصری

ضلع شمال غربی

در ضلع شمال غربی به دلیل وجود بیلبورد بزرگی که غالباً بیشتر ساختمان را پوشانده، تا حدودی خط آسمان به هم خورده است. ساختمان بزرگ پشت آن نیز نسبت به ساختمان های کناری بلند تر است و خط آسمان تا حدودی نامنظم را تشکیل داده است.

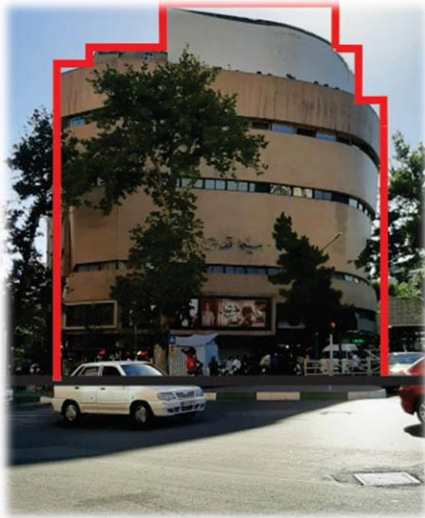
خط آسمان

ضلع شمال شرقی

در این ضلع تقریباً خط آسمان منظمی وجود دارد و ساختمان نیم دایره تقریباً هم اندازه ساختمان های کناری است . تنها در کناره ها ساختمان ها کوتاه تر شده و خط آسمان تا حدودی به هم ریخته است.

خط آسمان

ضلع جنوب غربی

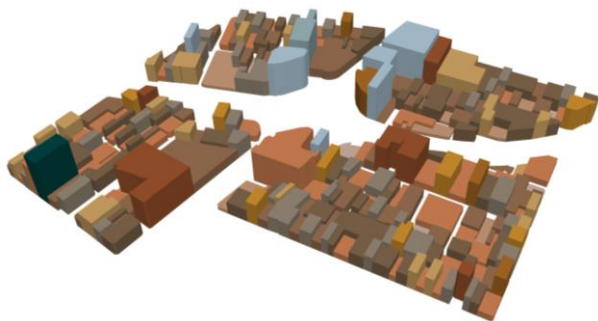
در این ضلع تنها ساختمان سینما قدس قرار دارد . با توجه به فرم برآمده و محدب ساختمان میتوان گفت خط آسمان مطلوبی داشته و نسبت قسمت های مختلف ساختمان با یکدیگر حفظ شده اند .

ضلع جنوب شرقی

در این ضلع ساختمان‌ها با ارتفاع مختلف وجود دارند و خط آسمان نامنظمی را شاهد هستیم. به نظر می‌رسد پاساژ ایرانیان به تازگی ساخته شده است، به همین دلیل نسبت درستی از لحاظ ارتفاع با ساختمان‌های کناری ندارد.

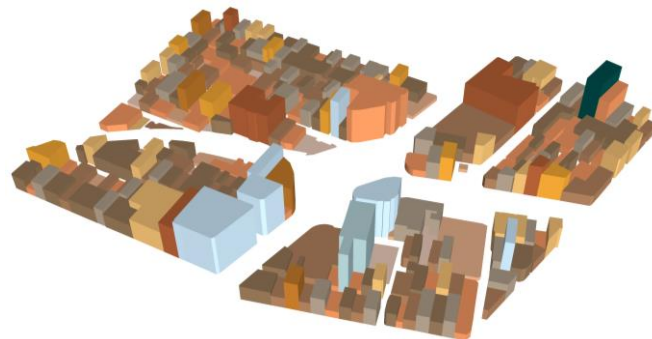

خط آسمان

رو به شمال

جنوب غربی: وجود يك ساختمان سبب ایجاد یکسانی ارتفاع و خط آسمان منظم گردیده است.
جنوب شرقی: ساختمان های موجود در کوچه فرعی که نسبت به عرض خیابان فرعی ساخته شده اند نسبت به ساختمان ابتدایی که در خیابان ولیعصر واقع شده تفاوت ارتفاع زیادی را دارا می باشند که سبب وجود خط آسمانی نامنظم گردیده است.

رو به جنوب

شمال غربی: خط آسمان نامنظم
شمال شرقی: بیشتر خط آسمان در يك سطح قرار دارد اما عدم تداوم آن باعث ایجاد بی نظمی گردیده است.

ارکان افقی و عمودی

ضلع شمال غربی (دانشکده خبر)
در این قسمت با توجه به نمای دانشکده خبر ارکان عمودی
بیشتر از ارکان افقی به چشم می آیند. و ارکان عمودی در غالب
ساختمان های ضلع شمال غربی میدان دیده می شوند.

ارکان افقی و عمودی

ضلع شمال شرقی

در این ضلع میدان نیز ارکان عمودی بر ارکان افقی غالب هستند و به صورت ریتم وار در ساختمان ها تکرار شده است البته با توجه به نما شطرنجی طور در اغلب ساختمان ها ارکان افقی نیز در ساختمان ها وجود دارند اما با توجه به ارتفاع ساختمان ها ارکان عمودی بیشتر احساس می شوند.

ارکان افقی و عمودی

ضلع جنوب غربی (سینما قدس)
در این ضلع با توجه به قرار گیری ساختمان سینما و
نمای آن ارکان افقی کاملاً غالب هستند و ارکان
عمودی به چشم نمی آید.

ارکان افقی و عمودی

ضلع جنوب شرقی (مرکز تجارت ایرانیان)

با توجه به نمای شطرنجی ساختمان مرکز تجارت ایرانیان ارکان عمودی و افقی تقریباً به طور برابر در این ضلع میدان به چشم می آیند و به صورت ریتم وار تکرار شده اند.

تناسب بین مصالح و سبک های نما

از آنجا که يك مجموعه، از اجزاء گوناگونی تشکیل میشود، هرچه اجزاء از هماهنگی بیشتری با یکدیگر برخوردار باشند، مجموعه هماهنگ تر می گردد و هر چه اجزاء مستقل از یکدیگر عمل کنند، مجموعه به مجموعه ای نامتجانس شبیه خواهد شد و کلیت موردنظر از يك واحد همگون فاصله بیشتری میگیرد. برای ایجاد بدن شهری بنوان يك مجموعه، حداقل باید میان نماها شباهت وجود داشته باشد و هر نما بصورت يك عنصر کاملاً مجزا از جداره درك نگردد.

تناسب بین مصالح و سبک های نما

در تحلیل جداره میدان ولیعصر به صورت کلی هماهنگی میان اجزا و مصالح و سبک نما دیده نمی شود به طوری که هر ضلع میدان به صورت محزا و از هم گسیخته درک شده و تناسبی احساس نمی شود.

تناسب بین مصالح و سبك های نما

ضلع شمال غربی دارای سبك معماری پست مدرن و نما شیشه بوده در حالی که ساختمان های مجاورش معماری کاملاً ساده و نمای سیمانی دارند و به طور کلی تناسبی میان اجزای این ضلع درك نمی شود.

تناسب بین مصالح و سبک های نما

در ضلع شمال شرقی ترکیبی از نما شیشه و کامپوزیت در ساختمان اصلی دیده می شود اما همانند ضلع شمال غربی ساختمان های مجاور غالباً دارای معماری ساده و نما سنگ یا سیمان هستند و هماهنگی چندانی وجود ندارد.

تناسب بین مصالح و سبک های نما

در ضلع جنوب غربی و ساختمان سینما قدس که دارای سبک معماری مدرن و نما کامپوزیت می باشد که نمای ساختمان به طور کامل متمایز از اطراف بوده و هیچ هماهنگی در آن دیده نمی شود.

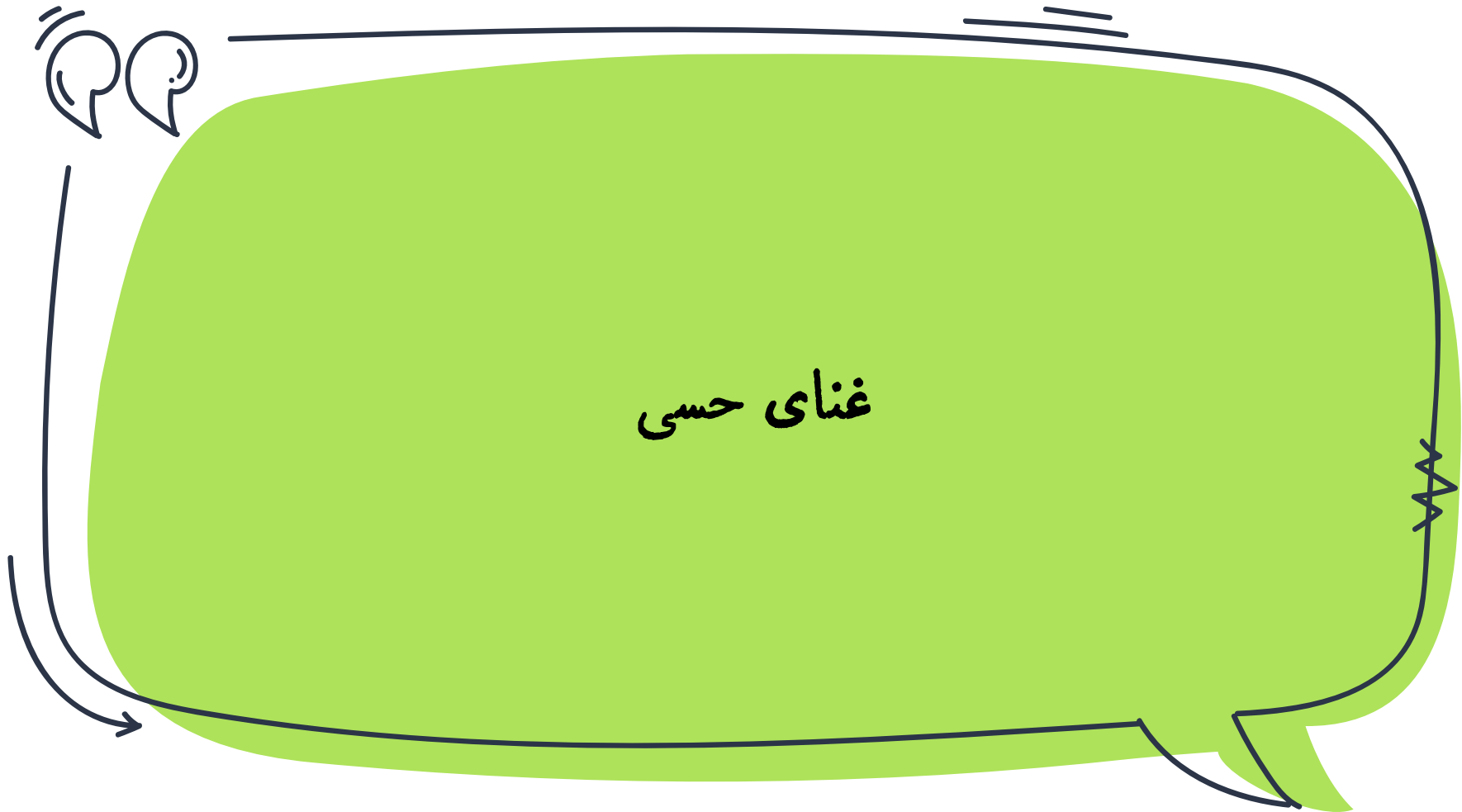
تناسب بین مصالح و سبک های نما

همچنین ضلع جنوب شرقی و ساختمان مرکز تجارت که دارای نمایی نسبتاً ساده و سنگی بوده است که با ساختمان های مجاور دارای تناسب نسبی می باشد.

تناسب بین مصالح و سبک های نما

و در انتها به صورت کلی در تحلیل جداره میدان ولیعصر تناسبات بصری سبک نما و مصالح به کار رفته درک نمی شود. از تناسبات موجود می توان به نما شیشه در دو ضلع شمالی و همچنین معماری ساده و نمای سنگ و سیمان ساختمان های مجاور ابنیه شاخص هر ضلع اشاره کرد.

غنای حسی

غنای حسی

زمانیکه تجربیات حسی استفاده کنندگان یک محیط، موجبات لذت آنها را فراهم آورند و باعث بالا بردن قدرت انتخاب مردم گردد، در آن محیط غنای حسی وجود دارد.

غناى حسى

حس جابه جایی: قابلیت های حرکت در يك مكان- از آنجایی که محوطه اطراف میدان ولیعصر محوطه پر رفت و آمد و پر از تحرك است، میتوان گفت حس جابه جایی در این فضا به میزان زیادی وجود دارد.

غنای حسی

حس بویایی: عدم وجود فضاهاپی با پخش بوی مطلوب در فضای اطراف میدان ولیعصر به میزان کافی باعث عدم وجود غنای حس بویایی شده است.

غناى حسى

حس شنوایی: بیشترین صدایی که در محوطه اطراف میدان ولیعصر احساس می شود صدای حرکت ماشین ها، موتور ها و بوق اتومبیل هاست. به همین دلیل میتوان گفت در این فضا حس شنوایی مطلوبی وجود ندارد.

غناي حسي

شمال غربي

شمال شرقي

جنوب غربي

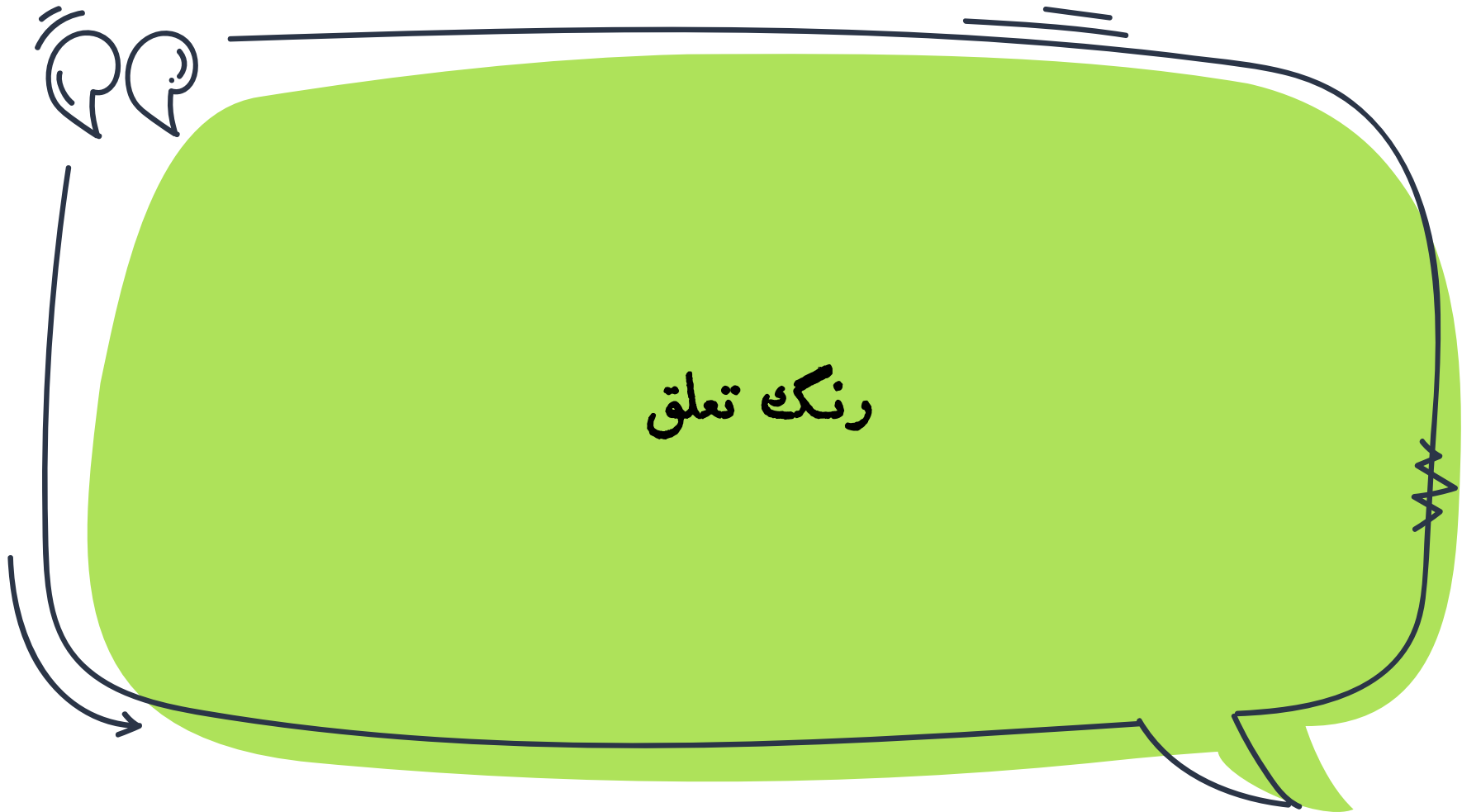
جنوب شرقي

حس بينايي: اطراف ميدان وليعصر داراي ساختمان هايي با ابعاد، تعداد طبقات و رنگ بندي گوناگون است که به صورتي ناهماهنگ و ناموزون ميدان را احاطه کرده اند و ميتوان گفت غناي حس بينايي محوطه ميدان وليعصر چندان مطلوب نيست.

غناى حسى

به صورت كلى ميتوان گفت شهروندان، رهگذران و ساير استفاده كنندگان محوطه اطراف ميدان وليعصر، حس چندان مناسبى از اين مكان دريافت نمى كنند و تنها موضوعى كه بسيارى از افراد در مورد اين ميدان بيان مى كنند شلوغى پيش از حد و احساس غريبگى و گمشدگى در اين فضاست.

رنگ تعلق

رنگ تعلق

رنگ تعلق الکوی فعالیت های يك مكان را روشن تر می کند. این امر در محیط های انعطاف پذیر که در طول زمان گستره وسیعی از کارکرد ها را در خود جای داده اند؛ اهمیت ویژه ای دارد. رنگ تعلق سبب می شود ظواهر متفاوتی از فضا برای کاربران وجود داشته باشد.

رنگ تعلق

خاطره ها، تصاویر ذهنی، تداعی معانی، سیمای مکان، فعالیت ها و رویداد ها، امنیت، قابلیت استفاده و نماد ها نشانه ها عواملی هستند که در داشتن حس مکان و رنگ تعلق به مکان اهمیت دارند.

رنگ تعلق

از آنجایی که اغلب ساختمان های اطراف محوطه میدان ولیعصر، دارای کاربری اداری و تجاری خاص هستند و عدم ارتباط و پیوستگی بین آن ها مشاهده می شود؛ می توان گفت فضای اطراف میدان ولیعصر فاقد رنگ تعلق است. با این حال، با توجه به نزدیکی به مراکز آموزشی مهمی همچون دانشگاه تهران، و امکان گذر بسیاری از دانشجویان از محوطه اطراف میدان ولیعصر و استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی همچون مترو ولیعصر توسط قشر جوان جامعه میتوان گفت که ممکن است بسیاری از افراد دارای تصاویر ذهنی و خاطراتی از این فضا باشند و به یادآوری این فضا برای آن ها تداعی کننده معانی خاصی همچون دوران جوانی و دانشجویی آنها باشد.

باتشکر از توجه شما 😊